

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Augusztus 31.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam 70. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petíciósorát, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

A szociálizmus és függetlenség.

(L—t.) Gyomán már 1902-ben midőn a Győri Elek halálával gazdátlanul maradt a kerület mandátuma, erős küzdelem volt a függetlenségi és a szociálista képviselő-jelölt között. A legutóbbi választás pedig azt is beigazolta, hogy ezen kerületben 1902. óta nagyban megnövekedett a szociálisták ereje, ugyannyira, hogy ma már elveikért az országház falain belől, a törvényhozásban is felelhetnek szavaikat, képviselőjük által.

S midőn ezt látjuk, konstatálnunk kell, hogy a gyomai kerület képviselőjét nem a városi nyomor, nem a munkahiány, nem az alacsony munkabérek miatti elégtelenség küldte be a parlamentbe, hanem a jómódu gazdák filozófiája.

Ebben a szociálizmusban tehát nem az ipar, hanem a földnek problémái halmozódnak össze. Az egészségtelen birtokviszonyok, az aránytalan adó- és teherviselés, — egyszóval az agrár-szociálizmus a maga teljes mivoltában. A szociálisták gyomai első győzelme tehát figyelemre méltó jelenség s főképp a függetlenségi pártnak ad gondolkodásra méltó anyagot, — mintegy előrevetett árnyéka a jövőnek.

A függetlenségi párt ereje a magyar köznépben van. A magyar köznép szabad-

ságszeretetében és hagyományaiban. A Kossuth-kultuszt azonban, — mely a magyar köznépben még ma is él, — korántsem az Ausztriával megvivott függetlenségi harc tartja fenn ma is, hanem az az emlék, hogy a Kossuth Lajos nevéhez fűződik a jobbágyság felszabadítása. A Kossuth-kultusz gyökere tehát első sorban a szociálistikus érzésekben fészkel, mert a magyar köznépben, ha erős is az ideá- lizmus, de nem kevésbé erős benne a gyakorlati érzék. S abban a mértékben, amint szemei felnyílnak, világosan kezdi látni azon feltételek szükségességét, melytől boldogulása függ.

S hogy éppen Gyomán, a függetlenségi párt ősi fészkeiben támadt fel a szociálista párt, mely a nép boldogulását nem a függetlenségi programtól reméli, hanem azzal ellentétben egy külön szociálistikus programra helyezkedik, — bizonyítja, hogy a függetlenségi párt nem maradhat meg a régi orthodox program alapján, hanem az eredménytelen közjogi harcok helyett a társadalmi és közgazdasági kérdésekkel kell behatóbban foglalkoznia. Különösen akkor, ha a szabad választói rendszernek nemesak hirdetője, de a gyakorlatban keresztyélvitelében is híve akar maradni.

A városi szociálisták Magyarországon, ahol alig van ipar még, nem veszedelme-

sek, ezekkel könnyen végez a rendőrség és ha kell, a katonaság. De a vidéken, a falvakban másképp áll a dolog, az ők képviselőjükkal nem lehet olyan könnyen elbánni mint a városi demokratával. S ha fel fogja emelni szavát az aránytalan terhek, az egészségtelen birtokviszonyok mellett, szavával a nép szívének legtitkosabb hurjain játszik, melyekért jobban fog a nép lelkesülni, mint a katonai kommandó és jelvényekért.

Jó lesz ezt szem előtt tartani az összes pártoknak, de különösen a függetlenségi pártnak. Mert a függetlenségi párt áll legközelebb azokhoz a rétegekhez, melyekből a szociálizmus erőt merithet. S ha egyszer a falusi szociálizmus erőt kap, a függetlenségi párt lesz az, mely ezt leginkább megérzi, mert a régi Bánffy-féle választások nem ártottak neki annyit, mint a mennyit ártani fog az, ha az a réteg, melyben a régi hagyományok még élnek, — úgy fogja felfogni és értelmezni a Kossuth-kultuszt, hogy annak sokkal jobban megfelel a szociálista program, mint az orthodox közjogi harc, mely olyan, mint az a malom, mely hiába jár, mert nincs őrlőnivalója.

TÁRGA.

Őszi virágok.

Astalomon halvány őszi virágok,
Édes anyám könyje hullott rájuk,
Oh, mert a míg bokrába kötötte:
Őszi méla borongásban
Tudom, az én halvány képem
Lengett husan körötte . . .

Lám, hiába hazudom az írásba
Napsugárról, boldogságról . . . hiába!
Tudja ő: hogy bus, borus az életem
S felvidülni kis kertjének
Végso szelíd mosolyát is
Elküldötte énnemem.

Nézlek, nézlek halvány őszi virágok
S hull a könyvem, édes könyvem reátok . . .
S míg a szemem könyvet ejt a csokorra,
Száll a lelkem haza felé
S azt az áldott anyakezet,
Anyaszívet csókolja.

Lampérth Géza.

Háromszékvármegye piacképes gazdasági termékeinek forgalombahozásáról.

Irta és a Székely-Társaságok Szövetségének Sepsiszentgyörgyön 1905. évi augusztus 22-én tartott gyűlésén előadta: Benkő Pál gazdasági szaktanár.

Ha a béreos Kárpátoknak a szabadságra teremt s honszerető nép lakta vidékén az üzleti ember fürkésző szemével végig pillantunk, lehetetlen, hogy el ne bámuljunk azon a dús változaton, melyet a fostói szép vidék gazdasági termékekben élénk tár. S ha az itteni termékek kiválóságát s a termelés lehetőségét nézzük, önként kél ajkunkra az a kérdés: Hogy lehet ily vidéken a becsületes nép szegény, miért görnyed a válla a közép és kisbirtokosnak a megélhetés száz gondja alatt? Miért veszi kezébe sok szegény a vándorbotot, hogy túl a bérceken, távol idegenben, de elhagyott hazája iránt lángoló szeretettel, keresse kenyerét? Erre az elmult századok felelhetnének, ők látták, hogy a székely csak egyik kezével foghatta az eke szarvát, másikkal hazáját kellett védeni. Vagy tekintsünk a szent korona térképére, mely távol vagyunk az ország szívéből s forgalmi gócpontoktól.

A vasut füstjét 20 évvel később láttuk, mint azt remélnünk engedték s most is az ország legdrágább vicinálisa az, mely hívatta volna forgalmunkon segíteni. Ilyen körülmények között nem esoda, hogy gazdasági fejlődésünk csak pár éve lendül, míg bareasági szomszédaink rég a boldogulás

utján vannak. Gazdasági fejlettség, jó forgalmi eszközök kellenek ahhoz, hogy valamely vidék piacképes terményfőléssel birjon és ezt haszonnal értékesíthesse. Lássuk tehát, mit viszünk mi piacra? Mit tudnánk vinni? És mit kell vigyünk, ha az anyagi boldogulás sziklakapuit áttörni akarjuk?

Buzatermésünket jóságra a világ egy buzája sem éri el. Hol terem 85 kilós buza, mely siker tartalomra is megállná a versenyt a miénkkel? A termés hozamára sem lehet panaszkodni, mert nem sok vidéken emelkedik az átlag 8 mázsán felül, míg nálunk gyakran. Rozs, árpa szintén igen szép terem; míg a zabnak nálunk hektóliterje 60 kilóig megy, addig az alföldi gazda 50 kilónál súlyosabb zabot nem ismer. Van is kivételünk jó esztendőekben ezen kalászosokból pár száz waggonnal, de a haszon nem jut hozzánk, megemészti a nagy szállítási költség. 100 mázsá szállítása Sepsiszentgyörgyötől — Budapestig 280 koronába kerül s ha a köcsifuvart is felszámítjuk, úgy minden mázsá buza szállítása 3 koronába kerül, mi haszonnak elég volna. — Kapás növényeink közül Alföldre szállíthatjuk kitünő hópehely magyar kimes és imperátor burgonyánkat, melyekből megyékben temérdek terem. Így a mult évben Kézdivásárhelyen 2 koronától 3-ig mázsáját számítva, több száz waggonnal is lehetett venni. Próbaképpen Bácskába szállítottak 20 waggonnal s a szállítás a magas szállítási költség dacára is haszonnal járt. Borsó, lenese remek terem nálunk, csak az a hiba, hogy egyik évben igen sokat vetnek a gazdák s össz kottát s hián potomonra kénytelenek

A válság.

A „Magyar Nemzet“ a válság jövő esélyeiről így nyilatkozik:

A politikai helyzet érdemében nem változott abban a tekintetben, hogy a korona a vezényleti nyelvre nézve elfoglalt álláspontját ma is helyesnek tartja, amivel szemben áll az a másik tény, hogy a koalíció rideg intranzigenciával ragaszkodik a vezényleti nyelv magyarosításának követelményéhez s ezzel a békés kibontakozás útját eltorlaszolja. Ilyen körülmények között meddő és céltalan vállalkozás volna a koalícióval való újabb tárgyalás, mert amíg a szövetségesek között a kommandónyelv posztulatumára nézve vérszerződészerű szövetség áll fenn, addig a tárgyalások célhoz nem vezethetnek.

Ez lévén a helyzet, a kormány csakis azt az álláspontot foglalhatja el, hogy ha a koalíciót a kommandó-nyelv egyetlen részletekérésétől el nem térítheti, magának a nemzethez fűződő hűségét hívja fel azokra a fontos és nemzetgyarapító teendőkre, melyek míg egyfelől hasonlíthatatlanul nagyobb előnnyel járnak az országra, másrészt pedig megoldásuknak mi sem áll útjában. A legnagyobb jelentőségű szociális és gazdasági problémák azok, melyeket a kormány a nemzet érdeklődésének középpontjába óhajt állítani. Ha a koalíció és a korona között a megegyezés nem jöhet létre, úgy jöjjön az létre az ország és királya között. Jöjjön létre anélkül, hogy a koronát Canossába kényszerítenék. Jöjjön létre olyanképpen, hogy a meddő közjogi harcok szakadatlan láncolatának utvesztőjéből az ország kivezettsék és királyával együtt keresse gazdasági viszonylatainak megélhetésének jobb feltételeit.

Eppen azért a kormány kettős irányban fogja teljesíteni köteleességét. Az első az lesz, hogy a törvényes rend megingott uralmát fentartsa. A második pedig az, hogy a megegyezést az ország és királya között munkálja és erősítse. Miután pedig ez csakis olyanképpen lehetséges, ha a meddő közjogi viták teréről lelépve, a politikát szociális és gazdasági tere tereli, a kormány serényen fog arra törekedni, hogy a gazdasági és szociális problémák jelentőségére az ország figyelmét ráfordítsa. Ha nem sikerül a béke a koalíció és a korona között, bizvást nagyobb eséllyel lesz annak a törekvésnek, mely ugyanezt a célt a koalíció kikapcsolásával, a nemzet és a király között szolgálja.

A függetlenségi párt és a koalíció.

A függetlenségi párt politikáját szolgáló Egyetértés a következőket írja:

„A koalíció áldás volt az országra, a mikor a Tisza-rendszert össze kellett törni. Áldás ma is a mikor a szíveket és lelkeket a nemzeti követelésekért ébren kell tartani. De most már egyébre is szükség van. *At kell venni erős kézzel az ország kormányát. Ha teheti a koalíció: tegye gyorsan. Ha nem teheti: a függetlenségi pártnak fel kell szabadulnia.*

Semmiféle tervet, semmiféle mesterkedést és semmiféle alakulást nem tűrünk el, a mely a függetlenségi pártot elhomályosítaná, működését bénítaná a vezérét, Kossuth Ferenczet félre szorítaná. Elég ily terv szállong a levegőben. Kárhozzátjuk e terveket előre is.

A függetlenségi pártnak kell a kormányt átvennie, Semmi alkunak itt helye nem lehet. Szövetségei, szívesen látott vendégei igen is lehetnek a többi pártok, de vele egyenjogúak nem.

Vagy újra ki kell tűznie ellenzéki feladatának lobogóját magasra. A nemzetre nézve is hasznos és dicsőséges szerep.

Székelyföldi papiros-gyár.

Alapítási tervezet és aláírási felhívás.

Magunk akarunk saját népünkön segíteni, midőn elhatároztuk, hogy fából a papiranyagok előállítására egy alkalmas gyárat létesítsünk és pedig, mert népünknek a gyáriparra szüksége van. A gyár kénytelen az élelmi cikkekkel helyben, tehát tőlünk megvásárolni és kénytelen a munkát nekünk adni és ha mi magunk csináljuk a gyárat: úgy a tőke és gyári termelés haszna is a miénk marad. Miután pedig a papiranyagok (cellulos) előállítására szolgáló gyár éppen azt a faanyagot dolgozza fel, melyet eddig még az idegen tőke megvetett és a nyakunkon hagyott, mely nálunk még nagy bőségben van s melyet ipari feldolgozás útján lehet a legjobban értékesíteni, mivel a feldolgozás által nemcsak értékben nyer, de a nagy szállítási költség sem terheli többé: úgy kétségtelen, hogy az általunk tervezett gyár létesítése sürgős érdeke az egyeseknek, a községeknek, az egyházmegyéknek, a közbirtokosságoknak és a vármegyének, mert ezek mindannyian erdőtulajdonosok és oly fa értékesítéséről van szó, melyet ma alig lehet eladni, s akkor is igazán nevetséges árért.

Az előbeesetett arra az elhatározásra birtak minket, hogy egy ily gyárat kalákába, vagyis

részvénytársasági alapon állítsuk fel, hogy mindeki abban résztvehessen, ki fáját értékesíteni akarja és maga részére a gyári termelésből hasznát akar biztosítani. Mert mi a hasonló gyárak tapasztalatai és ami számításunk szerint a befektetendő tőkének 20% évi jövedelmét minden körülmények között reméljük s ezenfelül oly faárakat, melyet eddig elérni nem tudunk a 30 cm alóli fenyőfa anyagánál.

Reméljük tehát, hogy e kalákában részt vesznek vármegyénk egyesei, a közbirtokosságok, a községek, az egyházmegyék és a megyei havasi javak. És megragadják az állam is az alkalmat, hogy rettentő mulasztásait velünk szemben helyreépítse a kalákákkal minden törvényes módon támogatni fogja.

A gyárat a következő terv szerint fogjuk létesíteni:

1. Papiranyagok gyártására szolgáló (cellulos) gyárat létesítünk részvénytársasági alapon, 50 évi időtartamra és pedig a vármegye területén.

2. Az alaptőke 2.000.000 koronában állapítatik meg, mely 200 koronás részvényekre oszlik és 10.000 ily részvényből fog állani és amely tőke részvény aláírás útján szerzettetik be.

3. Minden aláírt 10 drb. részvény egy szavazásra jogosít.

4. Az aláíráskor részvényenként 10% azonnal, 20% az alakuló közgyűlés napján, 70% az igazgatóság által meghatározandó időben és részletekben lesz fizetendő.

5. Az aláírási felhívás 1905. évi július hó 10-én kibocsátatik és 1905. évi szeptember hó 15-én záratik le. Ha az alaptőke megfelelő aláírás által biztosítva lesz, úgy az alakuló közgyűlés Csíkszeredában 1905. évi október hó 1-én meg fog tartatni; miről az aláírók külön meghívó által is értesítettek.

6. Ha az alaptőke nem jegyeztetnék, akkor az aláírások után befizetett 10% ot az alapítók 1905. évi október hó 16 ig kamit nélkül visszafizetik. Viszont tulajdonság esetén az alapítók fogják a reduciót belátásuk szerint gyakorolni.

7. Az aláírt részvények után fizetendő 10%, vagyis részvény után 20 korona Csíkszeredában a csik-szeredai takarékpénztár, Gyergyó Szent-Miklós: Agrár bank fiókja és Csik Szent-Mártonon az alesiki banknál fizetendő be. Az alapítók csak azon fizetésekért vállalnak szavatosságot, a melyek a megjelölt intézetnél teljesítettek.

Alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy az igazgatóságot az első 5 évre maguk nevezzék ki. Kelt Csik-Tapolczán, 1905. július hó.

Nagy Imre s. k., Márton Lajos s. k., Köllő

eladni, más évben, mikor a kereslet általános, alig lehet kapni. Töröküzánkból kevés főlöslegünk van, de lóhere jó esztendőben 150—200 waggal terem, mely forgalomba is jön és első rendű. Megyénk sok cukorrépát szállít a botfalusi cukorgyárba, mely métermázsáját 2 koronáért fizeti, sajnos, hogy kézi-munkás híján alig mer sok gazda belefogni ezen szép jövedelmet biztosító növény termelésébe. — Csak ezen pár növényt említem meg azon gazdasági növényeink közül, melyek forgalomképesek, megjegyezzem azt, hogy a gazdák zöme régi rendszer hűve s így főleg a kapás növények termesztésében nem ér el olyan sikert, milyent viszonyai megengednének. Így például, a földek perjések s a megfelelő eszközt ennek irtására nem használja, a tengerit kézzel szórva veti, s bár Alföldről hozat kapást, a lókapát nem szerzi be, az aratásnál az időrabló sarlózásnál tart, napszámba dolgoztat s a napszámost ő élelmezi, mi rá nézve kellemetlen és a napszámos egész nap a kosztot, a gyenge pálinkát szidja, a munkában pedig nem halad.

Mondhatnék számtalan példát annak bizonyítására, hogy itt jobb gazdálkodással kétszerannyi terményt lehetne előállítani, hát még ha az állatállomány teljes lenne s így nem kellene a földek igen nagyrészt ugardon hanyatlottak.

Háromszékmegye, mert most főleg arról szólok, gyümölcstermő megye. Nem akarok arra hivatkozni, hogy itt évszázadokkal ezelőtti szőlők diszlettek, vagy hogy Zalán, Zágón, Csomortán, Kisborosnyó vidékén a diófa nem fagy el, tehát a korai szőlő is beérnek, de állítom, hogy a háromszéki alma világpiacra való. Nagy kár az, hogy nem volt ki vezesse a termelőket, tanácsot adjon nekik arra, hogy kevés és kiváló fajtákat és egy fajtából sokat termeljenek

s hogy a termést nem ruddal kell levetni s vékáját husz krajcárért eladni; hanem kézzel szedni és mászóját 40—50 koronáért adni el. Ha most midőn a fák rendetlenül vannak ültetve s hanyagul gondozva, 200—300 waggon alma keresheti fel a messze nyugati piacot, mint főlösleges, megyénkbeli; mily hasznát lehetne elérni, ha az alkalmas hegyoldalak erdei tisztások, távoli és elsoványodott szántók nagy része rendszeres gyümölcsös lenne? Ha azon földeket, melyeknek holdja örök áron 60—30 koronáért megvehetők, csekély munka befektetéssel évi 2—3 száz korona tiszta jövedelmet adó kincses bányákká alakíthatnók át.

Ez a célunk. A mag el van vetve. Ország- és megyei útjaink mellett már szép ültetvényeket látunk, a mult és idej tavaszon 15.000-nél több gyümölcsfa ültetődött el megyénkben.

Hiszem, hogy a mikor a Székely-Társaságok nagyra becsült Szövetsége szerény megyénket kiöntetű látogatásával újból megtiszteli, nem a jövő reményével, de a remény megtestesült jeleivel állhatunk elé.

Sok helyen látjuk megyénkben már a hosszú fenyőkarókat földbe állogatva másfél méteres távolságban; ezeken terem a híres Záci komló. Komló-termelésünk 100—150 mázsa, melynek nagyrésze külföldön értékesül, mázsája 300—450 koronával. A telepítés folyik, így évről évre több kivitelre számíthatunk.

A patakok mellett, vízmosásokon, nedves, sétás rétek szélén lehetne termelni igen sok nemes fűzet, melynek egyrésze háziiparhoz szolgáltatna anyagot, másrésze forgalomba hozva szép jövedelmet biztosítana a községnek, vagy birtokoságnak. Jövő tavaszon az ültetést megkezdjük.

Sok lent lehetne termeszteni megyénkben, hely van hozzá. S azt hiszem, nem liu ábránd ama reményem, hogy pár év múlva itt termett és előkészített lenfonalból szövik a székely szőttest s így a nyers anyag főlösleges szállításáért fizetett pénz haszonnak marad.

Állattenyésztésünk is nyújt forgalomra képes cikkeket. A bécsi piacon jól ismerik a háromszékmegyei hizott tinókat, ökröket, melyekből 4—5 ezer drb jut ki évenként. Lovainkat a romániai kereskedők magas áron fizetik, ezekből is néhány száz darab évi kivitelünk van.

A székely túró az Alföldön is ismeretes s az éppen ez évben működésnek indult gidófalvi tejszövetkezet felséges tea-vajat szállít Tusnádra. E téren munka folyik. A vármegye szarvasmarha állománya, mely eddig fehér volt, pár év alatt hegyi piros-tarka, bővebb tejű, viszonyaink szerint több hasznat hozó tehennel cserélődik ki. A tejszövetkezetek egymásután indulnak működésnek, s jeles termékekkel piacot fognak hódítani.

Az apró baromfi, malac tavasszal itt pár koronáért kapható, melyből némi kivitelünk van.

Sajnos, a baromfityénysztésre nem fektet kellő súlyt székelyünk. Ha csak annyi baromfi volna minden gazda udvarán, mennyi az őszszel elhullott gabonán és télen pár mázsa olesón kitartható, szép hasznat látna belőle a gazda. Így is Tusná, Előpatak, Bálványos, Kovászna fürdők szükségletének fedezésén kívül Brassóba igen sok baromfi kerül innen eladásra s mint egy 15 wagon = 2.160.000 drb tyuktojás megy ki Háromszék vármegyéből, mely szám nem is oly nagy, hisz öt-zöröse is lehetne ennek.

(Folyt. köv.)

János s. k., Tompa János s. k., Balázs Dénes s. k., Gál József s. k., Pál Lajos s. k., András Lajos s. k., Hodor András s. k., Madaras Albert s. k., Antal Gergely s. k., Dr. Györffy s. k., Köllös Ignác s. k., Bőjte Lajos s. k., Oláh Alajos s. k., Pál József s. k., Blénesi Albert s. k., Karda Mihály s. k., Kőllő László s. k., Puskás Adolf s. k.

(Végo.)

TANÜGY.

A sepsiszentgyörgyi nőipariskola.

A beiratkozás és felvétel.

A háromszékmegyei háziiparegyesület áll. segélyezett sepsiszentgyörgyi nőipariskolájában a beiratások 1905. szept. 1-7-ig történnek, úgy, hogy 7-én a tanítás is rendszeresen kezdetét fogja venni.

Az I. osztályba felvételtnek oly egészséges leánygyermek, kik az elemi iskola VI. osztályát jó sikerrel végezték, vagy ennek megfelelő előismerettel bírnak s ezt felvételi vizsgával igazolják. A felvételi vizsga díjmentes. A II. osztályba tetszés szerint választva a szakcsoportokat (hímző és fehérnuba varró szakcsoport) az oly tanulók vételnek fel, kik az I. osztályt jó sikerrel végezték, vagy felsőbb iskolát végezve a munkából jó bizonyítványt nyertek.

A beiratás az intézetben eszközöltetik. Beiratás díja 4 K. Tandij egész évre 12 K. A tanulók a beiratás díját és tandíjat a beiratáskor tartoznak a vezető-tanítónőhöz befizetni.

Az iskolával kapcsolatban bennlakással összekötött tápintézet is van fentartva a tanulók számára. A kik ezen tápintézetnek tagjai óhajtnak lenni, kötelesek egy évre 10 K. ágy- és ágyterítődíjat s havi 12 K. 40 f. tápdíjat fizetni a tápintézet vezetőnőjének, Révay Borbálának, mely díjakért tisztességes szállást, ágyfát és ágyterítőt, fűtést, világítást és étkezést nyernek az intézettől. A tápdíjak mindig havonként előre fizetendők. Évközben kisebb szünetek s másnemű távollétek alkalmával tápdíjat nem engedünk el. A tápdíj mindenkinek szeptember 1-től számítatik. A felvételt 1905. július és augusztus hónapban kell az iskolai és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérelmet a nőipariskola igazgatóságához címezve benyújtani.

Az 1905-1906. tanévre a háziiparegyesület egy tanulót díjmentesen fog felvenni; a kik az iskola bármely szakcsoportját már jó sikerrel végezték, a díjmentes felvételnél előnyben részesülnek. Azon háromszékmegyei növendékek, a kik kérésük mellé szegénységi bizonyítványt esatolnak, tandíjelengetésben részesülhetnek.

Mint hogy a múlt években már több esetben megtörtént, hogy év elején oly sok bennlakó tanuló jelentkezett, hogy több jelentkezőt fel se tudunk venni s ugyanezen tavaszi munka, konfirmálás stb. miatt sokan kimaradtak: jövőre csak azon tanulókat vesszük fel az intézetbe, kiknek szülői határozottan kijelentik, igérik, hogy gyermeküket — kivéve a halál, vagy súlyos betegségi esetet — az intézetből évközben nem viszik el.

A felvett tanulók szükséglete.

Minden tanuló, ha az intézetben benn fog lakni, hozza magával, vegytintával megjegyezve a következő szükségleteket:

Ágynemű. Egy párna, egy paplan egy matrác, vagy szalmaszák, két alsó-két felsőlepedő, két párnahaj.

Ruházat. Két viselő, egy ünnepi rend ruha, kalap, egy sötét felső (kabát), két pár cipő, egy hárász vagy pótló, két vékonybát fejrevaló kendő, hat darab kötény, hat pár barisnya, három rend fehérnemű u. m.: ing, hálókabát stb.

Másnemű felszerelések. Három törülköző, három asztalkendő, egy ivópohár, egy kávézősésze, 1 evő-készlet; u. m.: kanál, villá, kés. Egy mosdótál, három mosdótálróló ruha, egy szájmósó pohár, egy fogkefe, szappan egy tömött-, egy bontófűsű, haj-, ruha- és cipőkefék.

Megjegyzés. A fent jelzett két viselő ruha közül az egyiket a növendékek — mint egyenruhát — kötelesek az intézetben elkészíteni s éppen azért minden tanuló az egyik viselő ruha helyett hozzon magával ezen célra 12-14 koronát.

Sepsiszentgyörgy, 1905. aug. hó.

Csinádi Lajos,
igazgató.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** Az erdélyi r. kath. státus igazgató-tanácsa Bujnovszky Aurél, minoritarendi áldozópapot és középiskolai tanárjelöltet kinevezte a kézdívársárhelyi kantai r. k. főgimnáziumhoz a latin-görög tanszékre helyettes tanárrá. Üdvözljük az új tanárt intézetünkkel s működéséhez Istentől áldást, sikert kívánunk.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mihályffy Pál, a háromszékmegyei kir. tanfelügyelőséghez szolgáltatott beosztott okleveles polgári iskolai tanítót kinevezte a halmi áll. felsőnépiskolához. Kinevezéséhez ösztönöz gratulálunk.

— **Kitüntetett iparosok.** A „Székely Szövetség” közgyűlése alkalmából Sepsiszentgyörgyön rendezett Székely Kiállításon fényes elismerést aratott városunk két kitűnő iparosa: Vajda Albert és Turóczi Dénes, a kézdívársárhelyi virágzó műasztalos ipar két hivatott képviselője. Kitűnő, versenyképes, művészi kivitelű butorakért, melyek a látogatók mindenikének figyelmét magukra fölhívták, elsőrendű kitüntetésben díszítő oklevélben részesültek. Örömmel közöljük ez örvendetes hírt iparosaink buzditásul s egyben ösztönöz gratulálunk kitüntetett polgártársainknak, kik áldozatot nem kimélve, újból elismerést szereztek városunk iparos osztályának.

— **Vívók versenye.** Három havi vívó tanfolyam végével 1905 év szeptember hó 10-én Sepsiszentgyörgyön a város háza dísztermében vívó-akadémia rendezte Maione Vincenzo, okleveles vívómester. Az akadémián Daday Hajna törrel és karddal iskolavívást mutat be. Karddal versenyeznek: Deák Vince, Dr. Melik Enre, Dr. Nagy György és Sipos Dezső. A versenybírósg által győztesnek ítélte díjat nyer. Kezdeté este 8 órakor.

— **A székely akció.** Hétfőn délelőtt 11 órakor a kereskedelemügyi minisztérium nagytermében Vörös László kereskedelemügyi miniszter elnöklésével szakértekezlet volt a székelyföldről indítandó ipari akció ügyében. A szakértekezlet alapjául a minisztérium részéről kidolgozott, gazdaság-statisztikai adatokkal felszerelt, kinyomatott javaslatok szolgáltak, amelyek a szakértekezlet tagjaival már előzőleg közöltek. Az értekezletre meghívást kaptak: a miniszterelnökség (kiküldöttje: Balla Gyula miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium, (kiküldöttje: Balogh Vilmos miniszteri tanácsos, székelyföldi miniszteri megbízott, Koós Mihály dr. miniszteri segédtitkár, a székelyföldi kirendeltség vezetője és Kövess György ny. miniszteri segédtitkár). Székely-György brassómezei főispán, Besze Antal eskimegyei alispán a főispán helyettese képpen, Haller János gróf háromszékmegyei főispán, Lázár István gróf, morás-tordamegyei főispán, Bethlen Géza gróf torda-aranyosmezei főispán, Hollaky Arthur udvarhelymezei főispán, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület kiküldöttje, Tauszik B. Hugó marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnök), a Székely Egyesület (kiküldöttje Nagy Gábor miniszteri tanácsos), a Székely-Társaság elnöksége (kiküldöttje, László Gyula alelnök), a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara (kiküldöttje, Tauszik B. Hugó elnök, Burger Albert alelnök, Szakáts Péter titkár és László Gyula), Solt Adolf marosvásárhelyi kerületi iparfelügyelő, Dózsa János brassói fapari kolai igazgató, Fekete József marosvásárhelyi fa- és fémipariskolai igazgató, valamint az összes székelyföldi képviselők; akik azonban távol maradtak az értekezletől. Udvarhelymezei főispánja betegség miatt, Podmaniczky Frigyes báró országgyűlési képviselő aggrórára való tekintettel és Dániel Gábor országgyűlési képviselő kimentették magukat. Vörös László kereskedelemügyi miniszter az értekezletet hosszabb beszéddel nyitotta meg: Szakáts Péter, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkára felhívja a miniszter figyelmét a székely vasút kiépítésének sürgősségére, amely kérdéssel az emlékiratban nincsen szó. Vörös László kereskedelemügyi miniszter megjegyzi, hogy az emlékiratban erről nem is kellett említést tenni, mert a vonal egy részét már ki is építették; a folytatolagos vonal kiépítése iránt már intézkedett s mint normális politikai viszonyok állanak be az építés keresztülvihető is lesz. Sándor János és Székely György főispán hozzászólása után Tauszik Hugó, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke rámutat a

pénzüzetek kulturális hivatására és különösen arra, hogy mily nagy szükség volna a magyar pénzüzetek működési körének kiterjesztésére a nemzetiségi intézetekkel szemben. Főlemlíti azután a vasut- és telefondíjszabás terén fennálló aránytalanságokat, az erdélyi postaközlekedés hiányos voltát és ezen tekintetben kér orvoslást. Az iparos internátus felállítását helyesli. Az ipari kiképzést újja kell szervezni. A fürdőforgalom élénkítése tekintetében a fürdőtulajdonosoknak a székely kereskedelmi és iparkamarákkal egyetértőleg teendő előterjesztését ajánlja. Különben e dolgon bizonyára lendíteni fog az a legutóbb tett rendelkezése is, hogy kétheti időtartamra szóló mérsékelt áru menetjegyek adassanak ki a fürdőhelyekre. A vasuti, postai, tivirdai, telefoni panaszok tekintetében, valamint az ásványvízforgalmat illetőleg szintén az volna a legjobb, ha a kereskedelmi kamarák az érdekeltekkel egyetértőleg konkrét jelölnek meg az orvoslásra váró bajokat. Ami az akciórak Aranyosszék, Kis-Küküllőmezei felső részére, valamint a brassómezei három esárgókózságra is kiterjesztését illeti, ez ellen semmi nehézség fenn nem forog.

— **Főtéri gyalogjáróink veszélyességére** hívjuk föl a városi hatóság figyelmét. Az egyes utcák, sikátorokból kivezető csatornák a gyalogjárók számára nincsenek leföldve s e miatt lábficamodásnak, sőt lábtörésnek is ki van téve különösen az, akinek este járkálnia kell a járdákon. Nemrég is szerencsétlenül járt egy debreceni intelligens utas, ki a Székelyföld látogatása közben Kézdívársárhelyet is fölkereste s a főtér gyalogjáróján gyanútlanul sétálva, lábát egyik ilyen födétlen csatornába megesbesítette. Felhívjuk e körülményre a t. városi hatóság figyelmét s gyors intézkedést kérünk.

— **Az ifjuság szombati estélye.** A Kézdívársárhelyen szünidőző tanuló ifjuság mult szombaton este sikerült bucsu estélyt rendezett, melyen nem nagy, de intelligens közönség vett részt. Az estély pompás műsorral kezdődött. Bodor Lajika nyitánya után 1. Prologust adott elő K. Kovács István. 2. Zongorán játszott Dávid Pista. 3. Wig monologot. adott elő Deák Mariska. 4. Népdalokat játszott Nagy Lajos; mind a négy pont sok tapsra, meleg elismerésre ragadta a halás hallgatóságot, a műsor 5. ik pontja egy egyfelvonásos vígjáték: „Valami hibája van,” volt, melyet Jakab Erzsike, Vajna Erzsike, Kovács István és Fekete András joghallgatók adtak elő, ügyes játékkukkal, esinos alakításukkal zajos sikert aratva. Műsor után kedélyes tánc következett, mely a hajnal órákban ért véget.

— **Az Osztrák-Magyar Bank új magyar alkormányzója.** Az Osztrák-Magyar Bank magyar alkormányzó állása Toepke Alfréd halálával tudvalevőleg megüresedett. Ez állás betöltése küszöbön áll, a mennyiben arra Tarkovich József államtitkár van kiszemelve. A magyar kormány ebbeli felterjesztése, a jegybank hozzájárulásával már a király előtt van és így Tarkovich hivatalos kinevezése a legközelebbi napokban várható.

— **Ujhonvédelmi államtitkár.** Gromon Dezső lemondása óta tudvalevőleg a honvédelemügyi minisztérium államtitkári állása nincs betöltve. Amint megbízható helyről értesülünk, a hivatalos lap legközelebbi száma közölni fogja, hogy a király szilli Papp Béla altábornagyot, a honvédelemügyi minisztérium III. ügycsoportjának főnökét, aki eddig is vezette az államtitkári teendőket, kinevezi államtitkárnak. Ez annál is feltűnőbb, mert hosszú idő óta nem történt meg, hogy a midőn a honvédelmi miniszter is katonamember, az államtitkárt is a hadsereg kötelékéből szemeljük ki.

— **A Székelyegyleti Takarékpénztár csödjé.** A Székelyegyleti takarékpénztár ismert csődüggyel kapcsolatos bűnygyben a székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnöke szeptember 18-ára tűzte ki a fő tárgyalást, melyet a bűnygyben szereplők közéleti személyénél fogva is nagy érdeklődéssel kísér az egész ország. A vád alá helyezett igazgatóság tagjainak egy részét Eötvös Károly ügyvéd, orsz. képviselő fogja védeni, míg Ugron Gábor orsz. képviselő, Edvi Illés Károly budapesti és dr. Kovácsy Albert székelyudvarhelyi ügyvédekot bizalta meg védelmével.

— **Gróf Apponyi Albert Háromszéken.** A háromszékmegyei függetlenségi és 48-as párt meghívta gróf Apponyi Albertet, a nemzeti ellenállás lánglékü vezérét, hogy a megyét látogassa meg.

Apponyi most dr. Bánffy Zsigmond pártelnökhöz e tárgyban a következő levelet intézte: Igen tisztelt pártelnök ur! A legnagyobb örömmel fogok szíves meghívásuknak eleget tenni, de annak időpontját most még megközelítőleg sem határozhatom meg, mivel több erdélyi megyét kell meglátogatnom és ezt a nagy távolság miatt egyszerre akarom megtenni. Szeptember második fele előtt nehezen lesz ez az utazás keresztül vihető. Kiváló tisztelettel: Apponyi Albert s. k. Eberhard, 1905. augusztus 23.

— Óriási versengés folyik a különféle különlegességek között, melyek idegesség, álmatlanság, verszegénység, étvágytalanság ellen ajánlatnak. Nem

csodálkozásunk, ha ezen bajok ellen leginkább a Herkules-sört használják, mert e kitűnő malátatápsör hatásos hízoló is, gyengékedőknél, labadozóknál kiváló erősítő és a mellett nagyszerű asztali ital. Nagyon ajánlatos naponként inni anyáknak, kik szoptatnak, mert az anyatejet szaporítja. Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. Nagyban: Herkules-sörfőzde, Budapest, Bethlen-tér 3. Saját érdekében igyék tehát a közönség legnagyobb része Herkules-sört!

— Nagy tűzvész. Szomolnok községben aug. 27-én délután tűz ütött ki, mely azóta folyton terjed és még másnap sem sikerült eloltani. Eddig 155

ház, 2 templom teljesen leégett, a városház és dohánygyár szintén tűz martalékává lett. A templom tornya tüzet fogott és az égő torony a templom tetejére dült, melyet súlyánál fogva bezúzott és így aztán a tűz a templom belsejét is elhamvasztotta. A legnagyobb kárt mégis azzal okozta a tűzvész, hogy a dohánygyár pusztulásával 800 munkás kenyérkereset nélkül maradt az éhínségnek kitéve. A tűzvész terjedését ily mértékben leginkább az a körülmény segítette elő, hogy a városi tűzoltóság épp azon időben tartotta majálisát és emiatt csak későn foghattak az oltáshoz. A tűz, mint hírlik egy pánikafőzésben keletkezett. A kár igen nagy.

Hirdetések.

1905. El. 202/1. szám.

Árlejtési hirdetmény tűzifa szállítása iránt,

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék és a területén levő kir. járásbírók, valamint a kir. ügyészség és fogházak részére az 1906-ik évben szükséges tűzifa szállítása iránt f. évi szeptember hó 14-ik napján d. e. 9 órakor ezen kir. törvényszék elnöki irodájában nyilvános árlejtés tartatik.

Szükséglet: a kir. törvényszék részére 218 köbméter, a k.-vásárhelyi kir. ügyészség és fogház részére 153.9 kbm. a k.-vásárhelyi kir. járásbírók részére 91 kbm., a kovásznai kir. járásbírók részére 89.50 és az ottani fogház részére 26.40 kbm., a sepsiszentgyörgyi kir. járásbírók részére 126.10., az ottani fogház részére 50.47 kbm., továbbá a nagyajtai j.-bírók részére 43 és az ottani fogház részére 26.92 kbm. kemény tűzifa.

Miről vállalkozni szándékozik azon figyelmeztetéssel értesítettnek, hogy:

a) a törvényszék, k.-vásárhelyi járásbírók és kir. ügyészség, valamint a kir. törvényszéki fogház részére szükséges tűzifa együttes szállítása iránt külön;

b) a kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai j.-bírók hivatalt és fogházhelyiségei részére szükséges mennyiség szállítása iránt járásbírókonként külön-külön is tehető ajánlat.

Kötelesek vállalkozni szándékozik azon esetben, ha a fennebb a), b) pontokban felsorolt összes helyiségek részére szükséges tűzifa szállítása ohaítanak vállalkozni: 330 korona bányapénzt; ellenben csak az a) pont alattiakra vonatkozó ajánlat esetében 185 kor., a kovásznai j.-bírók és fogházra vonatkozó ajánlatnál 57 kor., a sepsiszentgyörgyi j.-bírók és fogházra vonatkozó ajánlatnál 70 kor. és végül a nagyajtai j.-bírók és fogházra vonatkozó ajánlatnál 27

kor. bányapénzt az árlejtés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Az árlejtés megkezdése előtt elfogadtatnak kellő bányapénzzel ellátott és szabályszerűen helyezett zárt írásbeli ajánlatok is, melyekben az ajánlati ár betűkkel is kiírandó s melyeknek borítéka „Ajánlat tűzifa szállítása iránt” felirattal jelezendő.

A részletes feltételek ezen kir. törvényszék irodaigazgatójánál, valamint az itteni kir. ügyészségnél, a helybeli, kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai kir. j.-bírók irodáknál megtekinthetők.

Kézdivásárhelyt, 1905. aug. 15-én.

Pásztóhy,
h. elnök.

(90. 3—3.)

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AY.
BUDAPEST IV. VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA —

Hirdetések

jutanyos áron
felvetetnek e lap kiadó-
hivatalában.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-fele gyógytár mellett.

Legelőbb bevasárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!
DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL
Ifj. Jancsó Mózes
kártyos és díszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítetek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szóval minden e szakba vágó munkákat, ugyisintén bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újratömését vagy behuzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újja alkottatok át.

Gyorsan, izléssel és a legelőbb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és éjszakerényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat hajlított és préselt ületű székeket, függönytartókat, gyermekkoszikeket, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztergályos és faragó műhelyemben készíttetek, s azoknak úgy jószágáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállatok.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartóssabbakká válnak.

Nyomatvány raktáromban minden szükséges köz-
ségi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.